

Snyd og arbejdsulykker præger skandaleramt Metrobyggeri

Foto: Brian Berg

Overhængende fare for ulykker, underbetaling, kritisable boligforhold, vold, trusler og sexchikane er nogle af de ting, man må leve med som ansat i metrobyggeriet i Danmark. To polske medarbejdere fortæller om forholdene.

Laura Na Blankholm

Metroen i Danmark er blevet kåret til »verdens bedste metro«. Og snart skal en udvidelse med 17 nye stationer gøre den endnu bedre.

Men ofrene under byggeriet af den 21 mia. dyre metro cityring, der i disse år opføres i København, er ikke få.

Siden den første byggeplads åbnede på Nørrebro i København i efteråret 2013, har den ene kritisable sag efter den anden præget store dele af byggeriet, der rummer 21 byggepladser i alt.

Det er alt fra arbejds- til sikkerhedsforhold, der er blevet kritiseret og sagerne er mange.

Massiv underbetaling af ansatte

Efter mere end to års byggeri er der indgået en partnerskabsaftale mellem Metroselskabet og arbejdsmarkedets parter, der skal sikre, at overenskomster overholdes og arbejdsmiljøet lever op til dansk lovgivning.

Alle underentreprenører skal overholde ILO-konventionen, hvilket betyder, at arbejde udført i Danmark skal følge danske løn- og ansættelsesvilkår. Og

noget tyder på, at der er stort behov for partnerskabsaftalen.

En sag, der kan fremhæves drejer sig om den portugisiske underentreprenør, Cinterex, som havde fået opgaven med at bygge de første tre af de nye metrostationer.

I foråret 2014 kom det frem, at underentreprenøren havde snydt sine omkring 30 ansatte, heriblandt portugisere og rumænere, gennem massiv underbetaling.

Firmaet svindlede med timeregnskaberne, så der var blevet arbejdet langt flere timer, end der var aflønnet.

Mistanken om svindel havde været tilstede i noget tid, men Bygge, Jord og Miljøarbejdernes fagforening (BJMF), der kørte sagen, havde problemer med at løfte bevisbyrden, fordi arbejderne ikke ville stå frem af frygt for konsekvenserne.

Men herefter har fagforeningen alligevel i fællesskab med metroarbejdere, de har været i kontakt med, kunnet kortlægge, at Cinterex' har haft en nettoløn på omkring 45 kr. i timen efter betalt kost og logi.

BJMF har rejst et erstatningskrav på 11 millioner mod det portugisiske metrofirma.

Og underbetaling af ansatte, er ikke den eneste systematiske snyd, som Cinterex står bag. På mindre end et år har underentreprenøren haft held med at unddrage sig skat for 4,7 mio kroner ved at udbetale nettoløn til deres ansatte uden at indbetale A-skat.

Underentreprenøren Cinterex er blevet fyret efter, det er kommet frem, og er blevet afløst af et andet portugisisk firma.

Fusk går igen hos flere underentreprenører

Men Cinterex er ikke den eneste underentreprenør, der ikke har overholdt danske overenskomster og love. Underentreprenøren CIPA har også betalt deres ansatte langt under den mindsteløn, de har forpligtet sig til at overholde.

Det viser sig også, at det er den samme chef, som der var chef for Cinterex' lønsystem, Carlos Manifique, der har været ansat til at administrere lønnen i det italienske firma CIPA.

CIPA har ikke kunnet udtale sig til medierne om sagen, da de har kontrakt med hovedentreprenøren, Copenhagen Metro Team om kun at udtale sig til pressen, hvis de har fået godkendelse til det.

CIPA har indgået forlig med 3F, Bygge, Jord og Miljø i København. Og skal betale en bøde på 80.000 kroner, fordi firmaet ikke har betalt overarbejde til sine 35 ansatte.

Den samme tendens viser sig hos et af de vikarbureauer, der leverer arbejdskraft til byggeriet. De ansatte hos bureauet, Jobco får heller ikke løn for alle deres timer og lønnen bliver holdt kunstigt nede ved, at de ansatte betaler et beløb til en ukendt mellemmand i Polen.

Kummerlige boligforhold, fysisk og psykisk overbelastning

Fagforeningen, 3F har faciliteret et møde med to polske metroarbejdere, der kan fortælle om deres hverdag som arbejdere for metrobyggeriet.

Den ene beskriver, at det var en kollega, der havde formidlet arbejdskontakten til ham, og det var af økonomiske årsager og med forventninger om bedre arbejdsforhold end i Polen, at han kom til Danmark

Han fortæller, at han har arbejdet seks dage om ugen fra kl. 7.00-18.00, og at han både er blevet overrasket og skuffet, da hans forventninger til tilværelsen som arbejdsmigrant i Danmark var markant anderledes end virkeligheden.

– Det er en enorm stor fysisk og psykisk belastning at arbejde så mange timer, siger den ene.

Og de beskriver, hvordan belastningen bliver forværret af de steder, de er bosat under arbejdet.

– I starten boede vi i beboelsescontainere på byggepladser, kontorer eller ombygningsrum. Der stod vi selv for de sanitære forhold. Når vi flyttede arbejdssted, flyttede vi også bolig. Vi har boet op til 10-12 mennesker på 12 kvadratmeter, fortæller den ene arbejder.

Den anden supplerer,

– Ja der er meget trangt, når man bor så mange på så få kvadratmeter. Og det er hårdt, når man har været på arbejde, at man så skal kæmpe for køkken- og toiletfaciliteter, når man kommer hjem til bopælsadressen.

De har begge en klar overbevisning om, at arbejdsgiveren har ansvaret for de forhold, de har boet under.

Fagbladet 3F har også kunnet dokumentere om, hvordan arbejdere ansat hos vikarbureauet, Jobco, har været tvunget til at bo hos chefen for bureauet og betale 3000 kr. om måneden for at bo i en ombygget stald.

Usikre ansættelser og dårlige boligforhold giver flere ulykker

Robert Olejnik er faglig kontaktperson for 3F og står blandt andet for organiseringen af arbejdere og planlægningen af de sager, som de kører om arbejdsforhold.

Han fortæller, at stor fattigdom i Polen og en arbejdsløshed på 14 procent, er årsagen til, at mange er villige til at prøve lykken med arbejde i den danske byggebranche på trods af de dårlige forhold. De dårlige vilkår skal udholdes, fordi alternativet i de lande, hvor de har familier at forsøge, ikke er bedre.

Dog er han ikke i tvivl om, at blandt andet, de kritisable boligforhold kan have store konsekvenser

– Vi er ikke i tvivl om, at når man er træt, så stiger antallet af arbejdsulykker. Når man arbejder tres timer om ugen, har dårlige arbejdsforhold og er stresset over, om man får udbetalt sin løn, så er man nemmere uopmærksom, siger Robert Olejnik.

Flere arbejdsulykker end på andre byggepladser

Og uanset, hvad der er den direkte årsag til arbejdsulykker i metrobyggeriet taler påbuddene fra Arbejdstilsynet deres eget tydelige sprog.

Ifølge Ugebrevet A4 er Metroselskabet med deres 60 påbud, hvoraf 53 påbud skal løses med det samme, og en rød smiley, den virksomhed, der har fået flest anmærkninger fra Arbejdstilsynet.

Og metrobyggeriet og dets underleverandører, er derved præget af flere arbejdsulykker end på andre byggepladser.

Det er problemer som høreskadende støj, problemer med hejseudstyr og elevator, manglende instruktion, kræftfremkaldende stoffer og risiko for fald.

Det betyder nu, at Beskæftigelsesminister, Mette Frederiksen (S) har truffet en beslutning om, at der skal være fem faste kontrollanter fra Arbejdstilsynet tilknyttet Metrobyggeriet.

Det øgede opsyn skal bremse den opadgående kurve af arbejdsulykker og kommer i kølvandet på mange ulykker, hvoraf flere har været livsfarlige.

I januar i år resulterede en kran med en defekt fjernbetjening i, at en 3 tons tung betonklods faldt 40 meter ned i et tunnelrør ved metrobyggepladsen i Nørrebroparken.

Samme sted i efteråret 2013, var det et held, at to arbejdere ikke kom mere galt afsted, da de skulle rense et udvendigt skjold på en boremaskine med brandfarlig acetone, mens en kollega arbejdede på indersiden med en skærebrænder. Den åbne ild antændte acetonen og der gik ild i de to arbejdere.

Et andet eksempel, der hverken blev indberettet til Arbejdstilsynet eller Arbejdsskadestyrelsen, selvom loven foreskriver det, var da to rumænske betonarbejdere fik synsskader, fordi metroentreprenøren tvang dem til at svejse uden beskyttelsesbriller. Ifølge Fagbladet 3F beredte kollegaerne om, hvordan de to betonarbejdere, Gabi Apostolescu og Daniel Glodeas' øjne svulmede op, så de ikke kunne se noget i dagevis.

Hovedentreprenøren, Copenhagen Metro Team mener, at metrobyggeriet i dag har få arbejdsulykker set i lyset af, hvor stort byggeriet er.

– Arbejdsmiljøet er under kontrol. Vi forbedrer løbende vores arbejdsmiljø og reagerer på påbud præcis, som Arbejdstilsynet forlanger, siger kommunikationschef Jens Munch til Ugebrevet A4.

Sexchikane, vold og trusler

Og det er ikke kun arbejderne på byggepladsen, der lever med dårlige arbejdsforhold.

En intern arbejdspladsundersøgelse foretaget blandt 123 danske og udenlandske administrativt ansatte i hovedentreprenøren, Copenhagen Metro Team, som Politiken har været i besiddelse af, viser ni tilfælde, hvor medarbejderne har været udsat for fysisk vold, syv tilfælde af sexchikane og 16 tilfælde af mobning. Hvoraf ledelsen står bag de fleste af overtrædelserne.

Derudover konstaterer Arbejdstilsynet, at selvom mange har kontrakt på en 37 timers arbejdsuge, forventes det, at man arbejder mindst 45 timer om ugen.

Det har ikke været muligt at indhente en kommentar fra Metroselskabet eller få svar på konkrete spørgsmål til denne artikel, grundet sommerferie i presseafdelingen.

Vi er bekendt med identiteten på de to interviewede polske metroarbejdere.